

ჩვენს სოფელში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა

მაისი / 2018

N5(32)

ახემთის მუნიციპალიტეტის სოფელი ზემო ხოლაშენი

ნარმათების ისტორიები

გვ. 5

ენთაქ ვეხილოთ აზიურ ფაროსანას

გვ. 6-8

საბაზაფხულო საბჭიანო ნაყინვები ხეხილის ბაღში

9 მაისი ფაშიზმზე გამარჯვების დღეა

საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა, გიორგი კვიციანიამ ფაშიზმზე გამარჯვების 73-ე წლისთავი ვაკის პარკში შეკრებილ ვეტერანებს მიულოცა.

„საქართველომ უდიდესი მსხვერპლი გაიღო ფაშიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში. ჩვენ პატივს მივამსახურებთ ყველას, ვინც ქვეყნის გადარჩენისთვის თავი გაწირა“, - განაცხადა პრემიერ-მინისტრმა

ვაკის პარკში, სადაც, მთავრობის წევრებთან ერთად, ფაშიზმზე გამარჯვების დღესთან დაკავშირებით, უცნობი ჯარისკაცის საფლავი გვიგინით შეამკო.

„მინდა, ყველას მივულოცო ფაშიზმზე გამარჯვების დღე, განსაკუთრებით - ვეტერანებს. ჩვენი ვალია, მათი გმირობა დავაფასოთ. ჩვენ გულში უნდა ჩავიხუტოთ ეს ძალიან ძვირფასი ადამიანები, რომლებმაც სიცოცხლე განირეცხა სამშობლოსთვის.

საქართველომ გაიღო უდიდესი მსხვერპლი; 300 ათასზე მეტი ადამიანი შინ აღარ დაბრუნდა. ზოგიერთი გმირის სახელი ცნობილია, ზოგის - უცნობი.

ჩვენ პატივს მივამსახურებთ ყველას, ვინც თავი გაწირა ქვეყნის გადარჩენისთვის.

საქართველოს ვუსურვებ მშვიდობას და მშვიდობიან, სტაბილურ განვითარებას. სტაბილურობა არის ძალიან ძვირფასი რამ, რასაც ყველა უნდა გავუფრთხილდეთ“, - განაცხადა გიორგი კვიციანიამ.

გვ. 9

გვ. 10-11

ბორჯომ-ხარაბაულის ეროვნული პარკი

გვ. 12-13

მაღალმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სატიბ-საძოვრების რეკონსტრუქციის გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა

გვ. 16

მაია ცვიტიფილი და ლევან დავითაშვილი ევრო ქართლი და სამსხე-ჰავახეთი იყოფიერდნენ

გვ. 2

ევეყნის მსხმობით სახელიორაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს

გვ. 3

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურებმა 5 წლის იუბილე აღნიშნეს

გვ. 4

ღევან და ვითაშვილი ბელარუსში საკუთარ კოლეგას შეხვდა

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ღევან დავითაშვილი, ქართული დელეგაციის წევრებთან ერთად, ბელარუსის რესპუბლიკაში იმყოფებოდა.

ვიზიტის ფარგლებში, ბელარუსის რესპუბლიკის ვიცე-პრემიერთან, მიხაილ რუსისთან და სოფლის მეურნეობისა და სურსათის მინისტრთან, ლეონიდ ზაიაცთან გამართულ შეხვედრაზე მხარეებმა აგრარულ დარგში თანამშრომლობის პოტენციალის ფარგლებში კონკრეტული მიმართულებები განიხილეს.

შეხვედრას ესწრებოდა საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში, ვალერი კვარაცხელია.

ქართული დელეგაციის შემადგენლობაში შედიოდნენ როგორც სახელმწიფო უწყების, ასევე ბიზნესსექტორის წარმომადგენლები.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ საქართველოსა და ბელარუსის რესპუბლიკას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის განვითარების მიზნით, ბელარუსის რესპუბლიკის პრემიერის საქართველოში ვიზიტის დროს, ხელი მოეწერა ოქმს.

ღევან დავითაშვილის განცხადებით, საქართველო-ბელარუსის ეკონომიკური თანამშრომლობის მთავრობათაშორისი კომისიის ფარგლებში, უკვე არსებობს კონკრეტული მიმართულებები, სადაც განსაზღვრულია თანამშრომლობის შესაძლებლობები.

„ჩვენ ვთანამშრომლობთ ბელარუსის რესპუბლიკის სურსათის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან მელიორაციის კუთხით, ასევე, სავაჭრო ბრუნვის გაზრდის მიმართულებით; ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოდან სხვადასხვა ხილის და ალკოჰოლური პროდუქციის ექსპორტი გაიზარდოს ბელარუსის რესპუბლიკაში; ასევე მნიშვნელოვანია, ვითანამშრომლოთ ერთობლივი პროექტების განხორციელების კუთხით. საუბარია საქართველოში ერთობლივი სანარმოო შექმნაზე. ასეთი პროექტები ხელს

შეუწყობს სავაჭრო ბრუნვის გაზრდას ჩვენს ორ ქვეყანას შორის და იმ სავაჭრო პლატფორმის გამოყენებას, რომელიც საქართველოს გააჩნია“, - განაცხადა ღევან დავითაშვილმა.

სოფლის მეურნეობისა და სურსათის მინისტრის, ლეონიდ ზაიაცის განცხადებით, მნიშვნელოვანია საქართველოსა და ბელარუსს შორის აგრარული მიმართულებით თანამშრომლობის გაღრმავება, რისთვისაც კონკრეტული ნაბიჯები უკვე გადადგმულია.

ღევან დავითაშვილმა, ვიზიტის ფარგლებში, ქართული დელეგაციის წევრებთან ერთად თანამედროვე სასათბურე მეურნეობა „აგრომირი“, ვიტებსკის მეფრინველების ფაბრიკა, რამდენიმე მეცხოველეობის ფერმა, სასაწყობო მეურნეობა დაათვალიერა და სანარმოების ხელმძღვანელებს შეხვდა.

სამცხე-ჯავახეთში მინისტრებმა ტერაპიული ვენახები მოინახულეს

რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრი, მაია ცქიტიშვილი და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი, ღევან დავითაშვილი, ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად, ასპინძის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ჭაჭკარში იმყოფებოდნენ. ჭაჭკარს, 2016 წელს, საქართველოს მთავრობის დადგენილების თანახმად, ეროვნული მნიშვნელობის კულტურის უძრავი ძეგლის სტატუსი მიენიჭა.

მოქმედო ფონდ „ქართუს“ ფინანსური მხარდაჭერით, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ბაზაზე დაცული ჯიშებით „თიბისი“ ჯგუფმა აღადგინა. ტერასებზე გაშენებული ვენახი რეგიონისთვის დამახასიათებელ მიკროგარემოს ქმნის.

სოფელ ზიკილიაში, მაია ცქიტიშვილმა და ღევან დავითაშვილმა ყურძნის ჯიშების კოლექციონერის, ემზარ გაჩეჩილაძის მიერ ახლად გაშენებული ვენახები დაათვალიერეს, სადაც სანერგე მეურნეობაც არის მოწყობილი, რაც იშვიათი მესხური ჯიშების გავრცელების საშუალებას იძლევა. ემზარ გაჩეჩილაძე გაშენებული მესხური ჯიშის ყურძნისგან - მესხური მწვანე, სამარიებო, ასპინძური შავი და საფარულა ღვინოს ამზადებს და ადგილობრივ ბაზარზე უკეთეს რეალიზებას.

მაია ცქიტიშვილის განცხადებით, ყურადღება გამახვილდა იმ პროექტებზე, რომელიც არსებული შესაძლებლობების ბოლომდე ათვისებასა და ისტორიული ადგილების გაცოცხლებას შეუწყობს ხელს. მისივე თქმით, მსგავსი აქტივობა აუცილებელია ვიზიტორების დაინტერესების, ადგილობრივების დასაქმებისა და რეგიონების ეკონომიკური წინსვლისთვის.

მაია ცქიტიშვილი და ღევან დავითაშვილი ქვემო ქართლში იმყოფებოდნენ

რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრმა, მაია ცქიტიშვილმა და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ღევან დავითაშვილმა, ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად, ქვემო ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში ის ტერიტორიები დაათვალიერეს, სადაც ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება იგეგმება. ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად, მთავრობის წევრებმა კონკრეტულ გეგმებზე იმსჯელეს.

წალკის მუნიციპალიტეტში, მინისტრებმა დამბაშის კანიონი მოინახულეს. კანიონი ბუნების ძეგლს წარმოადგენს. მის ტერიტორიაზე არსებული ჩანჩქერები განსხვავებულ მიკროკლიმატს ქმნის დამახასიათებელი მიკროკლიმატით, თავისებური ფაუნით. კანიონი უახლოეს მომავალში უამრავი ვიზიტორისთვის საინტერესო ობიექტი იქნება.

რეგიონში ვიზიტის ფარგლებში, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში მინისტრებმა ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა მომსახურების ცენტრიც მოინახულეს.

მაია ცქიტიშვილმა და ღევან დავითაშვილმა, ადგილობრივებთან ერთად, ფარავნისა და საღამოს ტბისთვის დამახასიათებელი იხტიოფაუნის სახეობების აღდგენის და სპორტულ-სამოყვარულო მეთევზეობისა და ტურიზმის განვითარების შესაძლებლობები განიხილეს.

ღევან დავითაშვილის განცხადებით, რამდენიმე მნიშვნელოვანი პროექტის განხორციელება იგეგმება, რაც არსებულ დაცულ ტერიტორიებზე ინფრასტრუქტურის მოწყობას უკავშირდება.

„ინფრასტრუქტურის მოწყობით, ჩვენ შევძლებთ დამატებითი შემოსავლები გავაჩინოთ ადგილობრივ მოსახლეობას. ვიზიტორებისთვის და ტურისტებისთვის დაცული ტერიტორიები გავხადოთ უფრო მიზიდველი და საინტერესო. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის დაცვის მინისტრთან ერთად დავათვალიერეთ სხვადასხვა ობიექტი. უწყებების თანამშრომლობით შევძლებთ, ხელი შევუწყოთ რეგიონულ განვითარებას, შევქმნათ შემოსავლის მიღების ახალი წყაროები“, - აღნიშნა მაია ცქიტიშვილმა.

„მნიშვნელოვანია საღამოს ტბის და ფარავნის ტბის პოტენციალის შესწავლა და განხილვა, თუ რამდენად შესაძლებელია ისინი ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს დაემატოს. ეს იქნება ერთი მიმართულება სოფლის განვითარების კუთხით; მეორე მხრივ, კი, პროექტები, რომელიც მეცხოველეობის განვითარებას, მევენახეობას და იმ მიმართულებებს უკავშირდება, რომლის პოტენციალიც კონკრეტულ რეგიონში არსებობს“, - აღნიშნა ღევან დავითაშვილმა.

მთავრობის წევრებმა, ფოკის დედათა მონასტერს, აღნიშნული კლიმატის გათვალისწინებით, ყინვაგამძლე სახეობის ნერგები (არყის ხე, ვეროპული ნაძვი და ჩრდილოური ფიჭვი) გადასცეს.

შიდა ქართლის სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი და დირექტორის მოადგილეები შიდა ქართლში მიმდინარე სამელიორაციო პროექტებს გაეცნენ. ქარელის მუნიციპალიტეტში, ტაშისკარის სარწყავი სისტემის ადგილობრივი სამუშაოების ფარგლებში, ეწყობა რკინაბეტონის ღარები და წყალგამშვები ჭები, მიმდინარეობს დიუვერის განმედიტი სამუშაოები. ტაშისკარის სარწყავ სისტემაზე მიმდინარე სამუშაოები წყლის უზრუნველყოფას მუნიციპალიტეტის 500 ჰა მიწის ფართობზე გააუმჯობესებს. სარწყავი სეზონის მოახლოებასთან დაკავშირებით, შემონდა მეღვრიკის სატუმბო სადგური, რომელიც სტრატეგიული მნიშვნელობის ობიექტია როგორც გორის, ასევე ქარელის მუნიციპალიტეტებისთვის. მელიორაციის წარმომადგენლები გორის მუნიციპალიტეტის სარწყავი სისტემების - ტირიფონისა და მედა რუს სარემონტო სამუშაოებსაც გაეცნენ. „საქართველოს მელიორაცია“ დღეისათვის შიდა ქართლში სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 6 სარეაბილიტაციო პროექტს ახორციელებს. მიმდინარე პროექტების დასრულების შედეგად, წყალუმრუნველყოფილი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი 2180 ჰექტარით, რეგულარული სარწყავი მიწები კი 1 385 ჰექტარით გაიზარდება.

ლოესის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია

შიდა ქართლში, ლოესის სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხისა და შიდა სამეურნეო ქსელის რეაბილიტაცია მიმდინარეობს. ფილტრაციული დანაკარგების შესამცირებლად არხზე ეწყობა მონოლითური ბეტონი, მონტაჟდება ჩამქრობი და გამანაწილებელი ჭები. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, წყალუმრუნველყოფილი გახდება 275 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი. ადგილობრივი საირიგაციო სისტემით ვასპის მუნიციპალიტეტის 4 სოფლის (ზემო ხანდაკი, ლოესი, თელიანი და სოფელ ხოვლეს) მოსახლეობა ისარგებლებს. სარეაბილიტაციო სამუშაოებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ახორციელებს.

2018 წლის პირველ კვარტალში ევროკავშირის ქვეყნებთან აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტი გაზარდილია

საქართველოდან ევროკავშირის ქვეყნებში განხორციელდა 42.5 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტი, რაც 37.2%-ით აღემატება 2017 წლის ანალოგიურ პერიოდის მაჩვენებელს. 2018 წლის პირველი კვარტლის მთლიან აგროსასურსათო ექსპორტში ევროკავშირის წილი შეადგენს 20.6%-ს.

2018 წლის პირველ კვარტალში, საქართველოდან ევროკავშირის ქვეყნებში ძირითადად ექსპორტირებულია: სპირტიანი სასმელები, თხილი, ყურძნის ნატურალური ღვინოები, მინერალური და მტკნარი წყლები, გადამამუშავებული თხილი და სხვ.

2018 წლის პირველ კვარტალში, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, საქართველოდან ევროკავშირში ექსპორტირებული აგროსასურსათო პროდუქციიდან, სპირტიანი

სასმელების ექსპორტი გაიზარდა 6.3 მლნ აშშ დოლარით (112%), რაც ექსპორტის ზრდის განმაპირობებელი ძირითადი ფაქტორია, ღვინის ექსპორტი გაიზარდა 1.9 მლნ აშშ დოლარით (62%), მინერალური წყლების ექსპორტი გაიზარდა 0.7 მლნ აშშ დოლარით (21%), ხოლო გადამამუშავებული თხილის ექსპორტი გაიზარდა 0.6 მლნ აშშ დოლარით (37%).

2018 წლის პირველი კვარტლის განმავლობაში, 2017 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტი ძირითადად გაიზარდა ევროკავშირის წევრ შემდეგ ქვეყნებში: საფრანგეთში (2.7-ჯერ და 6.9 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა), ლიტვაში (19%-ით და 5.5 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა), ესპანეთში (3.5-ჯერ და 3.7 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა) და ნიდერლანდებში (33%-ით და 3.3 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა).

კოლხეთის ეროვნულ პარკში აზიური ფაროსანას მონიტორინგის სისტემები დამონტაჟდა

კოლხეთის ეროვნულ პარკში აზიური ფაროსანას მონიტორინგის სისტემები დამონტაჟდა, რომლის მეშვეობითაც მკვლელის რაოდენობა და გავრცელების არეალი დგინდება.

ფაროსანას საწინააღმდეგო ღონისძიებები გეგმის შესაბამისად მიმდინარეობს.

დასავლეთ საქართველოში არსებულ დაცულ ტერიტორიებზე ამ დროისთვის, ჯამში 5 000 ფერომონია დამონტაჟებულია.

საქართველოს მასშტაბით, ტყისპირა პერიმეტრებზე „მოიზიდუ და გაანადგურე“ ტექნოლოგიის სადგურები განლაგდება.

ღონისძიებების კოორდინირებულად და ეფექტიანად ჩატარებისთვის, დასავლეთ საქართველოში, აბაშის მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს მკვლელთან ბრძოლის

საკოორდინაციო შტაბი, სადაც შექმნილია მონაცემების ელექტრონული ბაზა. მონიტორინგის შედეგები აისახება ინტერაქტიულ რუკაზე. ჩატარებული ანალიზის საფუძველზე, მუნიციპალიტეტების მიხედვით, შესაბამისი ღონისძიებები იგეგმება. სახელმწიფოს მიერ მოხდინებულია 150 ერთეული მაღალი გამავლობის სპეციალიზებული ტექნიკა.

ღევან ღავითაშვიდი ძირუი პღევას შხვდა

პროგრამა სოფლის მეურნეობისა და სოფლად განვითარებისთვის) ვალდებულებების შესრულების მნიშვნელობაზე.

„ჩვენთვის მნიშვნელოვანი საკითხია საქართველოში სოფლის განვითარების მიმართულებით ევროკავშირის მხარდაჭერა. გვაქვს ახალი სტრატეგია; ევროკავშირიდან ვიღებთ დახმარებას ENPARD-ის ფარგლებში. ქვეყნისთვის უმნიშვნელოვანესია ევროკავშირის მხრიდან მხარდაჭერა და თანამშრომლობა მომავალშიც გაგრძელდეს“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ევროკავშირის სოფლისა და სოფლის მეურნეობის გენერალურმა დირექტორმა სამომავლო თანამშრომლობისთვის მზადყოფნა გამოთქვა. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა ძირუი პღევა სოფლის განვითარების მიმართულებით განხორ-

ბრიუსელში ვიზიტის ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ევროკავშირის სოფლისა და სოფლის მეურნეობის გენერალურ დირექტორს, ძირუი პღევას შხვდა. შხვდებრაზე მინისტრმა დეტალურად ისაუბრა სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების სტრატეგიების იმპლემენტაციის საკითხებსა და ENPARD-ის (ევროპის სამეზობლო

ცივლებული რეფორმების გასაცნობად საქართველოში მოიწვია.

ბრიუსელში გამართულ შხვდებრებს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრ ლევან დავითაშვილთან ერთად, ბელგიის სამეფოსა და ლუქსემბურგის

დიდ საპრეცოლოში საქართველოს ელჩი და ევროკავშირთან საქართველოს მისიის ხელმძღვანელი ნატალი საბანაძე და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე ესწრებოდნენ.

პღასტიკის პარკების რეგულაციის წესები მწარმოებლებს გააცნეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე საქართველოში პღასტიკის პარკების იმპორტიორებს, მწარმოებლებს, მსხვილი სუპერმარკეტებისა და ფარმაცევტული კომპანიების ქსელის წარმომადგენლებს შხვდა.

შხვდებრაზე მინისტრის პირველმა მოადგილემ მონვეულ სტუმრებს ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი „პღასტიკის და ბიოდეგრადირებადი პარკების რეგულირების წესი“ გააცნო.

ნოდარ კერესელიძის განცხადებით, გაერთიანებული სამინისტროს ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი გარემოზე ბრუნვა და მისი დაცვაა.

„ჩვენ გვინდა ბიზნესექტორთან კოორდინირებული თანამშრომლობით შევძლოთ პღასტიკის პარკების გამოყენების შემცირება და, შესაბამისად, პღასტიკის პარკებისგან გარემოს დაცვა. გარემოს დაცვაზე ბრუნვა თოთოეული ჩვენგანის ვალდებულებაა და ვფიქრობ, შევძლებთ ეფექტიან თანამშრომლობას“, - განაცხადა ნოდარ კერესელიძემ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შხვდებრას ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტის უფროსი ალვერდ ჩანჭელაიანი ესწრებოდა.

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურებმა 5 წლის იუბილე აღნიშნეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის 5 წლის ანგარიშის პრემენტაციას მინისტრი ლევან დავითაშვილი დაესწრო. საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახური რეგიონებში აგრარული სექტორის განვითარების ხელშეწყობას ახდენს და სახელმწიფოსა და ფერმერს შორის არსებული შუა რგოლია. ღონისძიებაზე სიტყვით გამოსვლისას, მინისტრმა საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის თანამშრომლების საქმიანობის მნიშვნელობაზე ისაუბრა. „სწორედ თქვენი მუშაობით, ბოლო წლებში,

სამინისტრომ შეძლო რთულ ამოცანებთან და გამონვევებთან გამკლავება, რისთვისაც მადლობას გიხდით; თუმცა, წინ ახალი გამონვევები გვაქვს. ჩვენ, ევროკავშირის მხარდაჭერით, ექსტენციის ახალი სტრატეგია მივიღეთ. მისი დიდი ნაწილი სწორედ საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის გაძლიერებასა და ახალ ეტაპზე გადასვლას ისახავს მიზნად. თქვენ რეგიონებში ფერმერებს უწევთ დახმარებას და კონსულტაციას, რათა მათი საქმიანობა იყოს მეტად ეფექტიანი. თქვენი ჩართულობა აუცილებელია იმისათვის, რომ სამინისტროს მიმდინარე და დაგეგმილი

პროექტების შესახებ ფერმერი დროულად იყოს ინფორმირებული, რაც აგრარული დარგის განვითარებისათვის მეტად მნიშვნელოვანია“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა. საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის ქსელი 2013 წელს ჩამოყალიბდა. მასში 9 რეგიონალური სამმართველო და 45 საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახური შედის, რომლის თანამშრომლები ყოველწლიურად, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, ათასობით ფერმერს კონსულტაციას უწევენ და მათ სახელმწიფოს მიერ შემუშავებული პროექტების შესახებ აწვდიან ინფორმაციას.

ღონისძიებას ყველა რეგიონის საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურისა და რეგიონალური სამმართველოს თანამშრომელი ესწრებოდა, რომელთაც წარმატებული საქმიანობისათვის სიგელებიც გადაეცათ. 5 წლის ანგარიშის პრემენტაციას დაესწრნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები, სოფლის მეურნეობის ყოფილი მინისტრები და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

მარცვლეულის შესანახი საწარმო ლომთაგორაში

აგროპოლინგმა „ლომთაგორა“ 2000 წელს „აგროსამეცნიერო ჯგუფი ლომთაგორა“ დააფუძნა, რომელიც სიმინდისა და ხორბლის სელექცია-მეთესლეობას ეწევა. კომპანია თანამშრომლობს ადგილობრივ და უცხოურ აგრარული პროფილის სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებთან და განსაკუთრებულ მნიშვნელობას თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და მიღწევების საწარმოო კვლევებს ანიჭებს.

„ლომთაგორას“ უკვე შექმნილი და დარეგისტრირებული აქვს უხვოსავლიანი და დაავადებისადმი გამძლე სიმინდისა და ხორბლის ჯიშები, რომლებიც საქართველოს სხვადასხვა აგროკლიმატურ ზონაში ითესება. ფირმა მნიშვნელოვან ადგილს ხორბლისა და სიმინდის ადგილობრივი ჯიშების შენარჩუნება-გაუმჯობესებას უთმობს.

როგორც კომპანიის დამფუძნებელი, კახა ლაში ადნიშნავს, 2013 წელს საჯირო გახდა წარმოებული პროდუქციის სარეალიზაციოდ გატანამდე შენახვა და შემნახველი მეურნეობის მოწყობა. „ლომთაგორას“ წარმომადგენლებს გაუჩნდათ იდეა, დამოუკიდებლად შეექმნათ მარცვლეულის შესანახი საწარმო. ამავე წელს გაიგეს პროექტის „შეღავათიანი აგროკრედიტი“ შესახებ და გადაწყვიტეს პროექტით ესარგებლათ.

პროექტის ფარგლებში აშენდა შემნახველი საწარმო, რომელიც ქვემო ქართლში, მარნეულის რაიონის სოფელ ლომთაგორაში მდებარეობს. საწარმოში შესაძლებელია 2000 ტონამდე მარცვლეულის შენახვა. პროექტის ფარგლებში განხორციელებული ინვესტიციის თანხა 500 000 აშშ დოლარს შეადგენს, რომელიც სრულად შეღავათიანი აგროკრედიტია. საწარმოში დასაქმებულია 12 ადამიანი; სეზონურად დასაქმებულების რაოდენობა იზრდება.

„დღეს, შეიძლება ითქვას, რომ „ლომთაგორა“ მეთესლეობის სფეროში ქვეყანაში ერთ-ერთი სპეციალიზებული საწარმოა, რომელიც სულ უფრო აფართოებს საქმიანობის სფეროს. კომპანია მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს ხორბლისა და სიმინდის ადგილობრივი ჯიშების შენარჩუნება-გაუმჯობესებას“, - აღნიშნავს კომპანიის დამფუძნებელი.

პროდუქტის რეალიზაცია ხდება ადგილობრივ ბაზარზე, ბრენდის „ლომთაგორა“ სახელით. კომპანია სამომავლოდ აპირებს საწარმოს გაფართოებას და პროდუქციის ექსპორტზე გატანას, რაც საგრძნობლად გაზრდის დასაქმებულების რაოდენობას.

საქვსაორმო ღვინო სოფელ ვარდისუბნიდან

შპს „ჯიველი“ 2013 წელს დაარსდა. მისი დამფუძნებელი ავთანდილ ჭარბაძე ადრეული ასაკიდანვე დაინტერესებული იყო ღვინის წარმოებით. 2013 წლისათვის მას უკვე ჰქონდა ვენახი, რომელსაც, მამასთან ერთად, ეტაპობრივად, წლების განმავლობაში იძენდა. თელავის რაიონის სოფელ ვარდისუბანში მდებარე ვენახი 35 ჰექტარზეა გაშენებული.

2012 წელს, ღვინის ერთ-ერთ გამოფენაზე, ავთანდილ ჭარბაძემ პოლონელი ბიზნეს-მენები გაიცნო, რომლებიც სიამოვნებით დათანხმდნენ ღვინის წარმოებაში ინვესტიციის განხორციელებას. თუმცა, საწარმოს გახსნისთვის საჭირო იყო დამატებითი თანხების მოძიებაც. სწორედ ამ დროს, ბატონმა ავთანდილმა, ინტერნეტის საშუალებით გაიგო, რომ სახელმწიფოს მიერ პროექტი „შეღავათიანი აგროკრედიტი“ ხორციელდებოდა.

2014 წელს ჩაერთო პროექტში და ღვინის საწარმო ააშენა. ინვესტირებული თანხა 1 850 000 აშშ დოლარს შეადგენს, საიდანაც შეღავათიანი აგროკრედიტის მოცულობა 150 000 აშშ დოლარია. საწარმო მდებარეობს კახეთში, თელავის რაიონის სოფელ ვარდისუბანში.

შპს „ჯიველი“ ერთ-ერთია იმ კომპანიებიდან, ვინც საქსპორტო ღვინოს ქმნის. წელიწადში 700 000 ბოთლი ღვინის ექსპორტი პოლონეთში, ჩინეთში, ავსტრიაში და გერმანიაში ხორციელდება.

საწარმოში დასაქმებულია 50 ადგილობრივი ადამიანი, რომელთა რაოდენობა სეზონურად იზრდება.

ავთანდილ ჭარბაძე აღნიშნავს, რომ კომპანია აპირებს მეურნეობის გაფართოებას-ვენახის შექმნას და საქსპორტო ბაზრის დივერსიფიკაციას.

ვამლის და ხურმის ბალი ჯუბანში

72 წლის ხეთისო ჭინჭარაული ცდილობს საკუთარი წვლილი შეიტანოს სოფლის მეურნეობის განვითარებაში. 45 წელია ამ სფეროში საქმიანობს და მუდმივად ცდილობს, ისწავლოს და გააფართოოს დაწყებული საქმე. ის ერთ-ერთი იმ ბენეფიციართაგანია, ვინც პროექტში „დანერგე მომავალი“ ჩაერთო. პროექტის შესახებ მასმედიის საშუალებით შეიტყო.

„როდესაც სახელმწიფო გინცობს ხელს, რომ სოფლის მეურნეობაში შენი საქმე გააკეთო, ბიზნესი დაიწყო და წარმატებას მიაღწიო, ამ შესაძლებლობაზე უარი არ უნდა თქვა“, - გვითხრა ბატონმა ხეთისომ.

პროექტის ფარგლებში, 20 ჰა მიწის ფართობზე ხურმის და ვამლის ახალი ბალი გააშენა. ბალის გაშენებისა და სარწყავი სისტემის მოწყობისთვის, 98 630 ლარის ოდენობის სახელმწიფო დაფინანსება მიიღო, აქედან, 70 048 ლარი ნერგებისთვის, ხოლო 28 582 ლარი წვეთოვანი სისტემებისთვის. ხეხილის ბალი მდებარეობს კახეთში, სიღნაღის რაიონის სოფელ ჯუბანში. ამჟამად, 18 ადამიანია დასაქმებული, რომელთა რაოდენობა სეზონურად იზრდება. ბატონი ხეთისო გეგმავს, რომ მეურნეობა გააფართოოს; უნდა, რომ პროდუქტი დამზადდეს როგორც ადგილობრივი, ისე საქსპორტო ბაზრისთვის, რაც დასაქმებულების რაოდენობას გაზრდის.

ფერმერმა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა შეიძინა

2018 წლის მარტში, სახელმწიფოს მიერ „შეღავათიანი აგროკრედიტის“ პროექტში ახალი ქვეკომპონენტის დამატებით, მენარმეებსა და ფერმერებს სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენის შესაძლებლობა გაუმარტივდათ.

დღეისათვის, უკვე გაცემულია 69 აგროკრედიტი, ჯამური თანხით 1,660,197.63 ლარი და 1 აგროლიზინგი, ჯამური თანხით 1,499,830.69 ლარი.

„შეღავათიანი აგროკრედიტის“ ბენეფიციარმა შპს „ალავერდმა“, ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზემო-ხოდაშენში 20 ჰა მიწის ფართობზე არსებული მეურნეობისთვის, ახალი ტრაქტორის, გუნის, კულტივატორის და საწარმოო აპარატურის შესაძენად 115,000 ლარის ოდენობის „შეღავათიანი აგროკრედიტი“ აიღო. სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს „შეღავათიანი აგროკრედიტის“ მენეჯერმა, ვალერი ქვაჭრელიძემ, ადგილობრივი თვითმართვლობის წარმომადგენლებთან ერთად, კომპანიის მიერ შეძენილი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა-აღჭურვილობა დაათვალიერა.

სახელმწიფო პროგრამის „შეღავათიანი აგროკრედიტი“ ახალი ქვეკომპონენტი გულისხმობს შეღავათიანი აგროკრედიტს

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტექნიკისა და/ან იმპლემენტის შესაძენად და შეღავათიანი აგროლიზინგს - სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მექანიზაციისთვის (ტექნიკისა ან/და იმპლემენტის დასაფინანსებლად).

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო „წარმოე საქართველოში - ბიზნესის“ ფარგლებში, ახორციელებს „ერთიანი აგროპროექტს“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობაში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას და სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას.

ერთად ვებრძოლოთ აზიურ ფაროსანას

სხალი ხაზი

ბარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო: 1501
სამშენობლო: 16600; მური: 16006; ინფორმაცია: 16601

აზიური ფაროსანა - Halyomorpha halys (Stål)

(ნახევრადხეხუფრთიანები-Pentatomidae) - მავნებელი მწერი, რომლის გავრცელების ბუნებრივი არეალი აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნებია: იაპონია, ჩინეთი, კორეა. აზიური ფაროსანა 1990-იანი წლებიდან გავრცელებულია ჩრდილოეთ ამერიკის კონტინენტზე. 2010 წელს, მავნებლის მიერ ამერიკის შეერთებული შტატების სოფლის მეურნეობისთვის მიყენებულმა ზარალმა მილიარდობით დოლარი შეადგინა. აზიური ფაროსანა 2000 წლიდან გავრცელდა ევროპის ქვეყნებშიც (შვეიცარია, იტალია, ავსტრია, რუსეთი და ა.შ.).

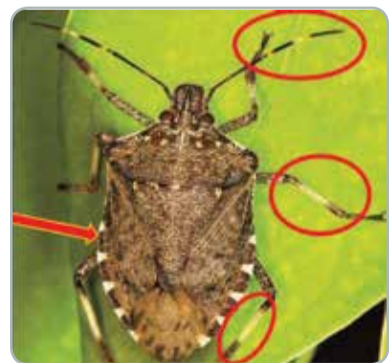
- მავნებელი 2016 წელს გავრცელდა დასავლეთ საქართველოში და სასოფლო-სამეურნეო კულტურები დააზიანა.
- აზიური ფაროსანა აზიანებს 300-მდე ხეხილოვან, კენკროვან და ბოსტნეულ კულტურებს. მავნებლის მასობრივი გავრცელების დროს მოსავლის დანაკარგებმა შესაძლოა 70%-ს მიაღწიოს.

დათბობასთან ერთად, მწერი იწყებს სწრაფად გამრავლებას, გადის განვითარების 5 სტადიას.

ფაროსანა ნიმფის ფაზაში, დაფრთიანებამდე 50-55 დღე იმყოფება და ამ პერიოდში ლოკალური განადგურებისთვის შენამულა ყველაზე ეფექტურია.

განვითარების ყველა სტადიის გავლის შემდეგ ფაროსანა ყალიბდება ზრდასრულ ფრთიან მავნებლად - იმაგოდ.

ზრდასრული მავნებლის ფეხებზე, მუცლის კიდეებსა და ულვაშებზე დამახასიათებელი თეთრი ბოლები ჩნდება, რაც განასხვავებს საქართველოში არსებული ფაროსანების ენდემური სხვა მსგავსი სახეობებისგან.

ზრდასრულ მავნებელს აქვს დიდ მანძილზე გადაადგილების (გადაფრენის) უნარი.

აზიური ფაროსანა იზამთრებს საცხოვრებელ სახლებში, ცხოველთა სადგომებში, ფარდულებში, სხვენზე, კარისა და ფანჯრის ღრიტოებში; ასევე ბაღებსა და ტყეში ჩამოცვენილი ფოთლების სქელი ფენის ქვეშ და ხეების ფულუროებში.

ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლა თავშესაფარი ადგილებიდან უნდა დაიწყოს

აზიური ფაროსანა გაზაფხულზე - აპრილის ბოლოს, მაისის დასაწყისიდან გამოდის თავშესაფრიდან (დღე-ღამის საშუალო ტემპერატურა 15 გრადუსზე მეტი,) სახლდება მცენარეზე და იწყებს კვებას. მავნებელი იკვებება ფოთლის, ყლორტისა და ნაყოფის წვენი. მდედრი ფაროსანა დებს 28-30 კვერცხს ფოთლის ქვედა მხარეზე, ჯამურად ფაროსანას შეუძლია 200-250 კვერცხის დადება.

კვერცხი თეთრი ფერისაა და გამოჩეკის წინ ოქროსფერ შეფერილობას იღებს.

ყურადღებით დაათვალიერეთ ნარგავები და მცენარეები!

ფაროსანას კვერცხების კერების აღმოჩენის შემთხვევაში მექანიკურად გაანადგურეთ!

როგორ ვებრძოლოთ აზიურ ფაროსანას საცხოვრებელ სახლებსა და შენობებში

მსოფლიოს ნამყვანი ექსპერტები ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ღონისძიებად მექანიკური მეთოდებით ბრძოლას მიიჩნევენ.

მზადდება მარტივი კონსტრუქციის მუყაოს ან სხვა მასალის თავშესაფარი, რომელშიც მჭიდროდ თავსდება კვერცხის ჩასაწყობი მუყაოს ფირფიტები ან მსგავსი მასალა. აღნიშნულ თავშესაფრებს, გამოსაზამთრებლად დაძრული ფაროსანების მოზიდვის მიზნით, ათავსებენ სახლების მახლობლად, ამ გზით აგროვებენ მავნებელს და ანადგურებენ მექანიკურად

აზიური ფაროსანას თავშესაფრის იმიტაცია

- მტვერსასრუტით შეგროვება და განადგურება;
- სანათურს ვტოვებთ ანთებულს და ვუდგამთ ფოლგით დაფარულ ჯამს, რომელიც საცხეა საპნიანი წყლით. შუქზე მისული ფაროსანა ცვივა წყალში და იხოცება/

გახსოვდეთ, რომ ერთი ინდივიდის განადგურება ნიშნავს მომავალი სემონისთვის 20 000-მდე ახალი მწერის მოსპობას!

"Attract and kill" მეთოდი - "მოიზიდე და განადგურე"

აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ, სხვადასხვა ქვეყნებში ეფექტიანად გამოიყენება ე.წ. „მოიზიდე და მოკლეს“ მეთოდი. ინსექტიციდით გაუღენთილი ბადე თავსდება ნაკვეთის პერიმეტრზე, სადაც მავნებლის მოზიდვის მიზნით მაგრდება 4-5 ერთეული ფერომონი. ბადესთან კონტაქტის შედეგად ფაროსანა კვდება.

ვეგეტაციის პერიოდში ბადის კიდებზე არსებულ მცენარეზე 5 ან მეტი ფერომონი თავსდება და ტარდება ყოველკვირეული წამლობა ინსექტიციდებით (პრეპარატებით)

არ დაიბაროთ ფაროსანასთან მექანიკური ბრძოლა!

ქიმიური ლონისძიებები

- ქიმიური წამლობა დაკვირვების/მონიტორინგის შედეგების გათვალისწინებით უნდა ჩატარდეს.
- მცენარეებზე ინტენსიური დაკვირვება/მონიტორინგი გაზაფხულზე უნდა დაიწყოს.
- ქიმიური დამუშავება განსაკუთრებით ეფექტიანია მავნებლის ნიმფის ფაზაში ყოფნის დროს.

მორიდეთ ფუტკარი ქიმიურ წამლობას! ცხელ ამინდში ფუტკრის იზოლირება ხდება სკის ძირიდან ვენტელაციით. შესხურება ჩაატარეთ დილის და საღამოს საათებში!

პესტიციდის გამოყენებამდე ნაიკითხეთ ეტიკეტი და გაეცანით უსაფრთხოების წესებს!

რუ სხვის პრეპარატებზე რეკომენდებული?

ქიმიური წამლობა უნდა ჩატარდეს პრეპარატების გამოყენების წესებისა და ლოდინის პერიოდის (შენამვლიდან -მოსავლის აღებამდე) მკაცრი დაცვით.

მავნებლის წინააღმდეგ გამოიყენება საქართველოში რეგისტრირებული სინთეზური პირეტროიდებისა და ნეონიკოტინოიდების ჯგუფის ინსექტიციდები.

სხვა ქვეყნების, მათ შორის ამერიკის შეერთებული შტატების გამოცდილებით, აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ ყველაზე ეფექტიანია პირეტროიდული ჯგუფის - ბიფენტრინის შემცველი პრეპარატები. საქართველოში რეგისტრირებულია: **ტალსტარი, ზონდერი, ინსაკარი, ბატალიონი, თეიქოფი, კურა-კურა და ხაბლა**. პრეპარატების ხარჯვის ნორმაა 0,3-0,6 ლიტრი ჰექტარზე.

ფაროსანას წინააღმდეგ ასევე გამოიყენება:

კომბინირებული ინსექტიციდები (ქიმიური ნივთიერებები): პირინექს სუპერი (ბიფენტრინი+ქლორპირიფოსი) - 0,5-0,7 ლიტრი/ჰექტარზე (ლ/ჰა), ანტიბრუმჩი (ბიფენტრინი + იმიდაკლოპრიდი) -0,8-1 ლ/ჰა, ნურელ-დ, ეფდალ-ფოსეტრინი, სუპერვილ ფორტე, ქლორპირიფიტ-აგრო, ტენჩანტი (ქლორპირიფოსი+ციპერმეტრინი)-1-1,5 ლ/ჰა. პირეტროიდების ჯგუფიდან: რივოშტრინი, ეფდალ კიმეტრინი, ალექსანდერი, კრალი 250 ევ, საირუქსი, მატადორი, ბესტ სიპერი, ციპრინი (ციპერმეტრინი)-0,2-0,4 ლ/ჰა;

ფასტაკი, ალპაკი, სუპერ ჰექტამეტრინი, ბესტ ალფა, ეფდალ ალფატრინი (ალფა-ციპერმეტრინი) - 0,25-0,35 ლ/ჰა, კარატე ზეონი, კარატე, კაიზო, გრანდი დ, ეფდალ ლამტორინი, ტეკვანდო კაპსულა, პეტრა, ლამბდა CY (ლამბდა-ციპალოტრინი)-0,4-0,8 ლ/ჰა, ფიური (ზეტა-ციპერმეტრინი) - 0,2-0,4 ლ/ჰა. ნეონიკოტინოიდებიდან ჯგუფიდან გამოიყენება: აქტარა, მედალი, რენოვა (თიამეტოქსამი) - 0,2-0,4 კილოგრამი ჰექტარზე (კგ/ჰა), კონფიდორ მაქსი, მიდაში, იმიდორ მაქსი, იმიდორ დ (იმიდაკლოპრიდი) - 0,2 კგ/ჰა, პერფექტო, ანტიკოლორადი (ლამბდა-ციპალოტრინი + იმიდაკლოპრიდი) - 0,3-0,5 ლ/ჰა და აღნიშნული ჯგუფის სხვა პრეპარატები. კარბამატების ჯგუფიდან გამოიყენება: ლანატი (მეთოშილი) - 1,8-2,2 ლ/ჰა, ნიტროგუანიდინების ჯგუფის სტარკლი (დინოტეფურანი) - 0,5-1კგ/ჰა, რომელიც ლოდინის შედარებით მოკლე პერიოდით (თხილი, ხეხილი - 14, ბოსტნეული - 5 დღე) გამოირჩევა.

ბიოლოგიური ინსექტიციდები

ნოსტალჯისტი (Beauveria bassiana) - 6 ლ/ჰა. თხილზე რეკომენდებულია 3-4 შესხურება მცენარის ზრდის პროცესში, მავნებლის ნიმფების გამოჩენისთანავე 7-დღიანი ინტერვალით.

ბიონსექტ-2 (Beauveria bassiana) - 6 ლ/ჰა ნიმფების წინააღმდეგ და 12 ლ/ჰა - იმაგოს წინააღმდეგ . რეკომენდებულია 3 შესხურება 7-დღიანი ინტერვალით, თხილის სიმწიფის და სიმინდის რძისებრ-ცვილისებრი სიმწიფის პერიოდში.

ნიმბეციდინი (აბადირაქტინი) - 5-6 ლ/ჰა თხილზე რეკომენდებულია სამი შესხურება - ნიმფების გამოჩენისთანავე, ყვავილობის და ნაყოფის გამოწვასთვის ეტაპზე და მოსავლის აღებამდე 10 დღით ადრე.

საცხოვრებელი სახლების, ასევე სხვა შენობების გარე პერიმეტრზე (ვერანდა, გარე კედელი) სინათლეზე ან სითბოზე მოზიდული ფაროსანა შესაძლებელია გავანადგუროთ ბიოლოგიური ინსექტიციდის შესხურებით.

პრეპარატები შეიძინეთ მცენარეთა დაცვის სპეციალისტების რეკომენდაციით სპეციალიზებულ მაღაზიებში!

პესტიციდების ხსნარის მომზადების ინსტრუქცია

იმისათვის, რომ ჩატარებული წამლობა იყოს ეფექტიანი, ანუ დასამუშავებელ ფართობზე შეტანილი იქნეს პრეპარატის საპეტარო ნორმა, საჭიროა ვიცოდეთ, რამდენ წყალს დახარჯავს შესანამული აპარატი 1 ჰექტარ ფართობზე. ეს მაჩვენებელი სხვადასხვა აპარატისთვის სხვადასხვაა:

- მექანიკური ზურგსაკიდი შემასხურებელი აპარატისთვის - 500 - 600 ლიტრი/ჰექტარზე;
- SOLO-ს ტიპის ზურგსაკიდი შემასხურებელი აპარატისთვის - 100-250 ლიტრი/ჰა;
- ძველი ტიპის სატრაქტორო შემასხურებელი აგრეგატებისთვის - 800-1000 ლიტრი/ჰა.

თუ ვიცით, რომ შემასხურებელი აპარატი 1 ჰა ნარგობის შესხურებაზე ხარჯავს 500 ლიტრ წყალს, ხოლო პრეპარატის ეტიკეტზე დატანილი ხარჯვის ნორმა არის 0,6 ლიტრი, მაშინ 500 ლიტრ წყალში უნდა გავხსნათ 0,6 ლიტრი (600 მილილიტრი) პრეპარატი (100 ლიტრში - 120 მლ, 10 ლიტრში - 12 მლ, 1 ლიტრში - 1,2 მლ)

თუ შემასხურებელი აპარატი 1 ჰა ნარგობის შესხურებაზე ხარჯავს 250 ლიტრ წყალს ხოლო პრეპარატის ხარჯვის ნორმა 1 ჰა ნარგობაზე არის 0,5 ლიტრი, მაშინ 250 ლიტრ წყალში უნდა გავხსნათ 0,5 ლიტრი (500 მლ) პრეპარატი (100 ლიტრში - 200 მლ, 10 ლიტრში - 20 მლ, 1 ლიტრში - 2 მლ).

დამატებითი კონსულტაციისთვის მიმართეთ სპეციალისტს

უსაფრთხოების წესები, რომლებიც პესტიციდების გამოყენებისას უნდა დავიცვათ

პესტიციდის გამოყენების დროს დაიცავით უსაფრთხოების წესები! გამოიყენეთ ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები!

- ! შენახვის, ტრანსპორტირების და გამოყენების დროს პესტიციდი განათავსეთ უსაფრთხო, მშრალ და კარგად ვენტილირებად ადგილას
- ! არ შეინახოთ სურსათთან, ცხოველთა საკვებთან ერთად. მოარიდეთ ბავშვებს!
- ! არ დაუშვათ წყალსადენების, ტბების, ნაკადულებისა და არხების დაბინძურება.
- ! მოარიდეთ პესტიციდი კანს და თვალებს! არ შეისუნთქოთ!
- ! პესტიციდის კონტეინერის გახსნისას და მუშაობის დროს გამოიყენეთ ინდივიდუალური დაცვის საშუალებები: დამცავი კომბინიზონი ან სამუშაო ტანსაცმელი, რომელიც მაქსიმალურად დაფარავს სხეულს; ქუდი, დამცავისათვალე, ნიღაბი ან რესპირატორი, ხელთათმანი, რეზინის ჩექმა.
- ! პესტიციდის მოხვედრის შემთხვევაში კანი გულმოდგინედ დაიბანეთ საპნიანი წლით.
- ! ნაშრობის შემდეგ საკვების და სითხის მიღებამდე ხელ-პირი საპნით კარგად დაიბანეთ.
- ! ქიმიური ნაშრობის დროს მოერიდეთ საკვების და წყლის მიღებას.
- ! განცალკევებით გარეცხეთ ხელთათმანი, სახის დამცავი ნიღაბი და დაბინძურებული ტანსაცმელი.
- ! პესტიციდების შესხურებისას საკარმიდამო ნაკვეთებში ჭები დაფარეთ.

ტარის უტილიზაცია

- ! სამჯერ გამოავლეთ წყალი გამოყენებული პესტიციდის ცარიელ ტარას, ჩაასხით გამონარეცხი წყალი ავზში და გამოიყენეთ შესასხურებლად. ცარიელი ტარა დააზიანეთ და გაანადგურეთ ნაგავსაყრელზე.
- ! დაუშვებელია პესტიციდის ცარიელი ტარის სხვა დანიშნულებით გამოყენება.

მავნებლის მიერ დაზიანებული სასოფლო - სამეურნეო კულტურები

თხილი

გული იკეთებს კორპის (საცობის) მსგავს ქსოვილს. თხილის ბუჩქს მავნებელი მთელი სეზონის განმავლობაში „ემტერება“. ფაროსანას ხორთუმი თხილის ნაჭუჭშიც აღწევს და იქიდან წუნის ნაყოფის წვენს. ნაჭუჭში გული ჭკნება ან იკეთებს კორპის (საცობი) მსგავს ქსოვილს.

სიმინდი

აზიური ფაროსანა სიმინდის კულტურას რძისებრ-ცვილისებრი სიმინდის ფაზაში აზიანებს. ნაკლებად ზიანდება ადრე დათესილი და ზრდის პროცესში მყოფი მოკლე პერიოდის მქონე ჯიშები, რადგან ისინი დამნიფებას მავნებლის ზაფხულის თაობის გამოჩენამდე ასწრებენ.

ინსექტიციდების (ქიმიური ნივთიერება) შესხურება რეკომენდებულია ყვავილობის დასრულების შემდეგ, რძისებრ-ცვილისებრი სიმინდის დროს.

ციტრუსი

აზიური ფაროსანა აზიანებს ციტრუსს, განსაკუთრებით, თუ ნარგავები ახლოს არის თხილის ან სიმინდის ფართობებთან, საიდანაც მავნებელი მიგრირებს (გადაადგილება). ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების მიმდებარედ ციტრუსი შედარებით ნაკლებად ზიანდება, რადგან მავნებელი საკვებად ბოსტნეულს ირჩევს. დაზიანება შეინიშნება ივლისის მე-2 - მე-3 დეკადიდან. შენამვლა რეკომენდებულია, როდესაც ციტრუსის ნაყოფი თხილის ან კაკლის ზომისაა. ფაროსანას სანიანადმდეგო ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს მკაცრად დაცული ლოდინის პერიოდის (შენამვლიდან მოსავლის აღებამდე) გათვალისწინებით.

ხახილი

კურკოვნიდან ფაროსანასთვის ყველაზე სასურველი კულტურებია ატამი და ვაშლატამა (ნექტარინი), რომლებზეც მავნებელი, ფაქტობრივად, განვითარების სრულ ციკლს გადის. ფაროსანა აზიანებს ნაყოფის ზედაპირსა და რბილობს. ნაყოფს უჩნდება ნეკროზული ლაქები.

ხახილი

თესლოვნიდან ყველაზე მეტად მსხალი და ვაშლი ზიანდება. ფაროსანას ჩხვლეტისგან ნაყოფის რბილობში წარმოიქმნება ყავისფერი ნეკროზი, რაც ზედაპირის დეფორმაციას იწვევს. ატამს, ვაშლატამას და, იშვიათად, გარგარს ფაროსანა ძირითადად აზიანებს სიმწიფის პერიოდში. ხახილის ბაღებში ფაროსანას სანიანადმდეგო ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს ნაყოფის გამოწვას (ყვავილობიდან ახლადგამოსული ნაყოფი) შემდეგ. შემდგომი შენამვლა ტარდება საჭიროების მიხედვით, პრეპარატის ლოდინის პერიოდის (ბოლო შესხურებიდან მოსავლის აღებამდე) გათვალისწინებით.

ყურძენი

აზიური ფაროსანა აზიანებს ყურძნის როგორც თეთრ, ისე წითელ ჯიშებს. ვენახში ფაროსანას სანიანადმდეგო ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს ყურძნის სიმწიფის დასაწყისში, მკაცრად დაცული ლოდინის პერიოდის (ბოლო შენამვლიდან მოსავლის აღებამდე) გათვალისწინებით.

ბოსტნეული

ბოსტნეული კულტურებიდან ფაროსანა აზიანებს პომიდორს, წინაკას, ბადრიჯანს და მწვანე პარკოსნებს. მავნებელი შეინიშნება ასევე ჭარხლის ფოთლებზე. ბოსტნეული კულტურების დაზიანების რისკი განსაკუთრებით მატულობს მაშინ, როცა ნათესები ტყის ზოლთან ახლოსაა. ფაროსანას სანიანადმდეგო ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს, მავნებლის გამოვლენისთანავე მკაცრად დაცული ლოდინის პერიოდის (ბოლო შენამვლიდან მოსავლის აღებამდე) გათვალისწინებით.

ერთად ვებრძოლოთ ფაროსანას !

საგაზაფხულო საგვიანო წაყინვები ხეილის ბაღში და მათი პრევენციის ღონისძიებები

გაზაფხულის ხანმოკლე დაბობას (რაც მცენარეების ვეგეტაციის ინტენსიურ დაწყებას იწვევს), მოჰყვება ხოლმე წაყინვები. საგაზაფხულო საგვიანო წაყინვები ხილის მიმდინარე მოსავალს მნიშვნელოვან ზიანს აყენებს, გარდა ამისა, წაყინვების ინტენსივობა და სიხშირე განმსაზღვრელი მალიმიტირებელი ფაქტორია ზოგიერთი ხეხილოვანი კულტურის (გარგარი, ნუში, ბრონეული და სხვა) ფართო სამეურნეო გავრცელებისათვის კონკრეტულ რეგიონებში. საგვიანო წაყინვები ზოგჯერ აპრილის ბოლოს - მაისის დასაწყისშიც კი ხდება, როდესაც ხეხილოვანი კულტურის უმეტესობა ან ყვავილობის ან ნასკვის ან პირველი ყლორტების ზრდის ფაზაშია. ასეთ დროს წაყინვამ, შესაძლოა, ხილის მოსავლის 80- 100 % განადგურებაც კი გამოიწვიოს, გამომდინარე აქედან, ფერმერებმა განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ აღნიშნულ ფაქტორს.

წაყინვის პროგნოზირება

წაყინვის პროგნოზირება ხდება ადგილობრივი მეტეოროლოგიური სამსახურების მიერ მონოდეზიანი ინფორმაციის საფუძველზე ან აგრომეტეოსადგურების გაფრთხილების სისტემის გამოყენებით. გარდა ამისა, თუ აღნიშნული სერვისების მიღება, რაიმე მიზეზით შეუძლებელია, ფერმერებმა შესაძლებელია ისარგებლონ შემდეგი არაპირდაპირი ინდიკატორებით: თუ საღამოს 9 საათისთვის ჰაერის ტემპერატურა იკლებს +4+2°C გრადუსამდე, შემდეგ დილას წაყინვის რისკის ალბათობა ძალიან მაღალია. მოსალოდნელია წაყინვის მაჩვენებელი ასევე ცივი, ქარიანი დღის შემდეგ, საღამოს ქარის ჩადგომა და ცის მოწმენდა. ზოგადად წაყინვა იწყება დამის 3-4 საათზე და გრძელდება დილის 9-10 საათამდე.

საგაზაფხულო განვითარების სხვადასხვა ფაზაში ხეხილოვანი კულტურებს მნიშვნელოვნად აზიანებს უკვე -2-3°C ყინვა, -4-5°C-ზე უფრო ქვევით ტემპერატურის დაცემაში კი შესაძლებელია გამოიწვიოს მოსავლის 90 - 100 %-ის დაკარგვა. აღსანიშნავია, რომ წაყინვები ნასკვის ფაზაში უფრო ადვილად ზიანდება, ვიდრე სრულ ყვავილობაში.

წაყინვისგან თავის დაცვა

აღნიშნული მიზნით გამოიყენება აქტიური დაცვის საშუალებების ფართო სპექტრი, ეფექტურობის სხვადასხვა ხარისხით.

კვამლის საფარის შექმნა

ნიადაგიდან სითბოს არეკვლის შეჩერების მიზნით, ახდენენ კვამლის საფარის შექმნას, რისთვისაც მცირე ბაღებში წვავენ სხვადასხვა ორგანულ ნივთიერებებს - ნამჭას, თივას, ნახერხს, თივიან ნაკვალს. ამისთვის, დაახლოებით 1-1.2 მეტრი დიამეტრის 0.5-0,8 მეტრის დასაბოლებელ ზვინებს წინასწარ ამზადებენ, ასევე შესაძლებელია წინასწარ ნამჭის შეკვრების დალაგება ბაღში.

ჰექტარზე აუცილებელია ასეთი 100-150 დასაბოლებელი წერტილის შექმნა. დასაბოლებელი ზვინის ქვემოთ დებენ ადვილად აალებად მასალებს - ბურბუშულა, ქაღალდი. ზვინს ზემოდან ფარავენ მინის თხელი ფენით, რათა ზვინი სწრაფად არ დაიწვას. ასეთი ტიპის დაბოლება საკმაოდ შრომატევადია და დიდ დროს მოითხოვს. მოცემული ხერხით თავის დაცვა უმეტესად გამოიყენება მცირე 0,2-1,0-ჰა-მდე ბაღებში.

მორწყვა

ბაღის მორწყვამ მიშვებით ან კვლებში, შესაძლოა შეამციროს წაყინვით გამოწვეული ზიანი, მორწყვა უნდა განხორციელდეს წაყინვის დადგომამდე და დამთავრდეს 4-6 საათით ადრე, რათა წყალი მთლიანად ჩაიფროს მიწაში. არასასურველია წყლის მთლიანი გაყინვა ბაღის ნიადაგის ზედაპირზე.

წყლის შესხურება

ამჟამად პრაქტიკაში ფართოდ მიღებულია წაყინვის წინ წყლის შესხურება ხის ზემოთ განლაგებული "სპრინკლერებით" ან სხვა სახის შემასხურებლებით. მაღალი თბოქვეყვლობის გამო წყალი აჩერებს ტემპერატურის დაცემას 1,5-2.5 OC გრადუსით. ყვავილებზე და ნასკვებზე წარმოქმნილი ყინულის თხელი ფენის შიგნით ტემპერატურა არ ეცემა -2-3 OC გრადუსის ქვემოთ, რაც კარგად იცავს მოსავალს დაზიანებისგან. დანვიშება იწყება +2-30C გრადუსზე და წყდება, როცა ტემპერატურა ისევ დადებით ნიშნულს მიაღწევს. დაუშვებელია შესხურების შეწყვეტა დადებითი ტემპერატურის დადგომამდე.

ლოკალური თბოქვეყვლების გამოყენება

მცირე ფართობებზე ამ მიზნით შეაქვთ სპეციალური თბოქვეყვები, სადაც სანჯავად გამოიყენება ნახშირი, ბუნებრივი აირი, ხის სანჯავი ბრიკეტები და სხვა. 1 ჰა-ზე ამონტაჟებენ 80-100 ასეთ ლუმელს. გათბობა იწყება +0.50C

გრადუს ტემპერატურაზე. ეს მეთოდი საკმაოდ რთულია და მას მიმართავენ მხოლოდ ზუსტი აგრომეტეოროლოგიური პროგნოზის საფუძველზე.

პარაფინის სპეციალური სანთლების გამოყენება

წაყინვისგან თავის დაცვისთვის მიმართავენ პარაფინის 5- 10 კგ სანთლების (STOPGel, Agr-Candel და ა.შ.) დალაგებას ბაღში. 1 ჰა საჭიროა 350-400 ცალი სანთელი. აღნიშნული მეთოდი ძირითადად გამოიყენება 1 ჰა-მდე ფართობების დასაცავად.

ბაღის გამათბობელი ლუმელი

წარმოადგენს სტაციონალურ გადასადგილებელ ბაღის ლუმელს, რომლის მბრუნავ მილში თბილ ჰაერს წარმოქმნის შეკუმშული ბუნებრივი აირის წვა. მაგალითად, FrostGuard-ის ტიპის 1 აგრეგატი საშუალოდ იცავს 0,5-1,5 ჰა ხეხილის ბაღს წაყინვისგან.

სტაციონალური გამათბობელი

ტრაქტორზე აგრეგატირებული გამათბობელი

უკანასკნელ პერიოდში არის რამდენიმე მცდელობა შეიქმნას ტრაქტორზე აგრეგატირებული გამათბობელი (მაგალითად, Frost-buster). წაყინვის პერიოდში ტრაქტორი მისაბმელით მოძრაობს ბაღში გაუჩერებლად წაყინვის პერიოდში 4-6 საათის განმავლობაში. 4-5 რიგის გამოტოვებით. ეს მეთოდი გამოიყენება 3-8 ჰა ბაღის დასაცავად.

ტრაქტორზე მისაბმელი გამათბობელი

ქარის მანქანები

თანამედროვე ინტენსიური ტიპის ბაღებში მიღებულია სპეციალური ქარის

მანქანების დამონტაჟება, რომელთა სიმაღლე 10-12 მეტრია, ქარის მანქანები უზრუნველყოფენ 200 მეტრის რადიუსზე ტემპერატურის 2-2.50C გრადუსით აწევას. სიმაღლისა და სიმაღლავრის მიხედვით 1 აგრეგატი საშუალოდ იცავს 5-12 ჰა ფართობს. აღნიშნული მეთოდის უარყოფითი მხარეა სიძვირე და დაფარვის ზონის არათანაბრობა.

ქარის მანქანები

სეტყვის სანინაღმდეგო ბაღები

სეტყვის სანინაღმდეგო ბაღებით გადაფარებულ ბაღებში, წაყინვისას ტემპერატურა 0,5-1,3°C მეტია ვიდრე თავისუფალ სივრცეში, ამიტომ აღნიშნული მეთოდი -3-4°C გრადუს ტემპერატურაზე კარგად იცავს მოსავალს დაზიანებისგან, თუმცა უფრო დაბალი ტემპერატურებისას აღნიშნული დაცვა საკმარისი არ არის.

აქტიური დაცვის სხვა მეთოდები

ყოველწლიურად მსოფლიოს აგრობაზარზე გამოდის წაყინვისგან დაცვის სხვადასხვა ბიოლოგიური და ქიმიური საშუალებების ფართო სპექტრი (ბიოდენარაღიერებადი ქაფები, ზედაპირულად აქტიური ნივთიერებები, ამინომუჟავები, ანტიფრიზები და სხვა) თუმცა სამეცნიერო კვლევებით მათი ეფექტურობა ბოლომდე დადგენილი არ არის.

წაყინვისგან დაცვა სპრინკლერ ირიგაციით

დაზიანების შემდგომი გასაბრუნებელი ღონისძიებები

სხვა-ფორმირება

დაზიანებული და გაყინული ნაწილების წაყინვის შემდეგ მაშინვე მოცილება უფრო კოსმეტიკური ღონისძიებაა, ვიდრე აგრონომიული. თესლოვანი და კურკოვანი ხილი განსაკუთრებულ გასხვლას არც მოითხოვს. კაკლოვანი და სხვა სუბტროპიკულ კულტურებზე გაყინული ნაწილების მოცილება-გასხვლა უნდა მოხდეს განმეორებითი წაყინვის ალბათობის რისკის შემცირების შემდეგ და ახალი ყლორტების გამოჩენისთანავე, საორიენტაციოდ წაყინვიდან 10 -14 დღის შემდეგ. ამ დროს ძირითადად ხდება დაზიანებული ყლორტების დამოკლება მწვანე, ჯანსაღ დაუზიანებელ ნაწილებამდე.

განოყიერება

სიცივით დაზიანების შემთხვევაში ძირითადად ვითარდება ზოგიერთი მაკრო და მიკროელემენტების (კალციუმი, თუთია, მანგანუმი, რკინა, მაგნიუმი და სხვა) ნაკლებობა. თუმცა უმჯობესია დაველოდოთ ახალი ყლორტების ბუნებრივ ზრდას. შესაბამისად, წაყინვიდან 3-5 დღის შემდეგ, ახალი ნაზარდის (2-3 სმ ზრდა) გამოჩენის შემდეგ, მიკროელემენტების, ამინომუჟავების, ორგანული და მინერალური საკვები ელემენტების გამოყენება შესაბამისი დოზირების (ეტეკეტზე მითითებული დოზების თანახმად) მიხედვით, როგორც ფესვგარეშე ასევე ნიადაგში შეტანის გზით მეტად სასარგებლო იქნება. გასათვალისწინებელია, რომ ამ პერიოდში აზოტით გამოკვება შედარებით შემცირებული უნდა იყოს. უკანასკნელი კვლევებით დადგენილია, რომ ფიზიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების (გიბერელინის მუჟა, ბენზილამინოპურინი და სხვა) შემცველი პრეპარატების (პრომალინი, პროგობი, ბუტონი და ა.შ) წაყინვის შემდეგ 2 -10 საათის განმავლობაში გამოყენებამ, ასევე შესაძლოა მნიშვნელოვნად შეასუსტოს წაყინვის უარყოფითი გავლენა თესლოვანი კულტურებზე (ვაშლი, მსხალი).

„Copenhagen Wine Fair-2018“

ქართული ღვინო დანიის დედაქალაქ კოპენჰაგენში დღეს გამართულ ყოველწლიურ ღვინის გამოფენაზე „Copenhagen Wine Fair“ იყო წარმოდგენილი.

გამოფენას დანიის სამეფოსა და ისლანდიის რესპუბლიკაში საქართველოს სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი გივი გიგიაძე დაესწრო. ელჩმა სტუმრებს სიტყვით მიმართა და ქართული ღვინის კულტურაზე და დანიაში ქართული ღვინის ექსპორტის გაზრდის პერსპექტივებზე ისაუბრა.

საქართველო აღნიშნულ გამოფენაში პირველად მონაწილეობდა, რაც მნიშვნელოვანია ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების გაფართოებისა და დივერსიფიკაციის მიზნით. გამოფენის ფარგლებში ქართული ღვინის სემინარი-დეგუსტაციაც მოეწყო.

გამოფენას 200-მდე მცირე და საშუალო იმპორტიორი ეწვია. მის ფარგლებში ასევე გაიმართა სემინარი დანიაში ღვინის იმპორტის სპეციფიკის თაობაზე, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიებისთვის.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, გამოფენის სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ დაეგემოვნებინათ შემდეგი ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიების 15 სახეობის პროდუქცია: „მეღვინეობა ვაზიანი“, „ბრუაღე/ქაპ ჯორჯია“, „მოსმიერი“ და „წინანდლის ძველი მარანი“.

გამოფენაში სულ 25-მდე ღვინის მწარმოებელი კომპანია მონაწილეობდა, რომელთა დიდი ნაწილი იყო იტალიიდან და საფრანგეთიდან, ღვინის მწარმოებლები ასევე წარმოდგენილები იყვნენ ევროპის სხვა ქვეყნებიდან.

საქართველოს საელჩოს წარმომადგენლები დანიის სამეფოში გასული წლის ბოლოს ღვინის იმპორტიორი კომპანიის „The Easy Company Aps“ მფლობელსა და დანიის ღვინის იმპორტიორთა ასოციაციის ხელმძღვანელს, სვენდ ლეთ მულერს შეხვდნენ.

შეხვედრაზე განხილული იყო დანიაში ქართული ღვინის შეტანის შესაძლებლობები და ღვინის ადგილობრივ გამოფენებში მონაწილეობის პირობები, რის შემდეგაც დაიგეგმა ქართული ღვინის წარდგენა ზემოთ აღნიშნულ გამოფენაში, რათა ქართულმა ღვინომ დაიმკვიდროს ადგილი დანიის საექსპორტო ბაზარზე.

ქართული ღვინის წარდგენა ლონდონში

დიდი ბრიტანეთის დედაქალაქ ლონდონში პრესისა და ღვინის ინდუსტრიის წარმომადგენლებისთვის ქართული ღვინის წარდგენა-დეგუსტაცია („Press and Trade Tour“) გაიმართა.

ღონისძიება ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Swirl Wine Group“-ის ერთობლივი ორგანიზებით მოეწყო და მასზე წარმოდგენილი იყო 100-ზე მეტი სხვადასხვა დასახელების კლასიკური და ქართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინოები.

ქართული ღვინის წარდგენას დიდ ბრიტანეთში საქართველოს ელჩი თამარ ბერუჩაშვილი დაესწრო.

ამავე ღონისძიების ფარგლებში კომერციული პირებისთვის (ღვინის იმპორტიორები, ბაიერები, რესტორნების ქსელების წარმომადგენლები) ქართული ღვინის სემინარი („How Georgian Wines can revolutionise your wine list“) გაიმართა, რომელსაც „Swirl Wine Group“-ის წარმომადგენლები, ღვინის მაგისტრი სარა ებოტი და ღვინის მწერალი რობერტ ჯოზეფი უძღვებოდნენ. აქვე სტუმრებისთვის ქართული ღვინის დეგუსტაციაც გაიმართა.

ლონდონში ქართული ღვინის წარდგენა ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან ბრიტანეთი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი იმპორტიორი და ღვინის მომხმარებელი ქვეყანაა.

მიმდინარე წლის პირველი კვარტლის მონაცემებით, საქართველოდან დიდ ბრიტანეთში ექსპორტირებულია 38 ათასამდე ბოთლი ღვინო, რაც 98%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს.

იაპონიაში ექსპოზიციის - „საქართველო - ღვინის აკვანი“ გამართვა იკავდება

იაპონიაში, სამუშაო ვიზიტის ფარგლებში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველი, დავით ტყემალაძე და ასოციაციის „ქართული ღვინო“ აღმასრულებელი დირექტორი, თინა კვბელი ცნობილი საგამოფენო სივრცის „Terrada Warehouse“ და კომპანიის „Sony Music Communications“ წარმომადგენლებს შეხვდნენ.

შეხვედრაზე მხარეებმა მიმდინარე წელს იაპონიაში უმნიშვნელოვანესი ქართული ექსპოზიციის „საქართველო - ღვინის აკვანი“ გამართვის შესაძლებლობა და ორგანიზაციული საკითხები განიხილეს. აღნიშნული გამოფენა საფრანგეთში, ბორდოს ღვინის ცივილიზაციის ცენტრში „Cité des Civilisations Du Vin“ 2017 წელს 3 თვის განმავლობაში მიმდინარეობდა, სადაც ქართული ექსპოზიციის ნახვის შესაძლებლობა ათი ათასობით ვიზიტორს მიეცა.

საგამოფენო სივრცის „Terrada Warehouse“ პროექტების დეპარტამენტის დირექტორის მოადგილეს, რობერტ კიკუჩის, კომპანიის „Sony Music Communications“ წარმომადგენელს, შიმონ სატოს და ღვინის იმპორტის საკონსულტაციო კომპანიის პრეზიდენტს, ვატარე ივამოტოს ქართული დეველოპმენტის წევრებმა გამოფენის „საქართველო - ღვინის აკვანი“ დეტალური კონცეფცია გააცნეს. კონცეფცია, გარდა ქართული მეღვინეობის 8000 წლიანი ისტორიის შესახებ ექსპოზიციისა, ღვინის მაგისტრების სემინარებს, თემატური ფილმების ჩვენებას, ფოლკლორულ წარმოდგენებს, ქართული ღვინისა და ქართული

სამზარეულოს შესახებ ლექცია- სემინარებს და ღვინის დეგუსტაციებს და სხვა ღონისძიებებს გულისხმობს გულისხმობს.

შეხვედრაზე საუბარი შეეხო ექსპოზიციის საგამოფენო სივრცესთან ადაპტაციის, ასევე, ფინანსური და ტექნიკური უზრუნველყოფის საკითხებს.

იაპონურმა მხარის წარმომადგენლებმა კიდევ ერთხელ დააფიქსირეს აღნიშნული გამოფენის გამართვასთან დაკავშირებით მათი განსაკუთრებული ინტერესი და მხარდაჭერა.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველმა რობერტ კიკუჩი, შიმონ სატო, ვატარე ივამოტო, ქართული კულტურისა და მეღვინეობის ისტორიის გასაცნობად, საქართველოში მოიწვია.

იაპონიაში ექსპოზიციის „საქართველო - ღვინის აკვანი“ და სხვა თემატური ღონისძიებების გამართვის შესაძლებლობები ქართულმა მხარემ ტოკიოს ეროვნული მუზეუმის „უენო“, „ნეძუს“ მუზეუმის, ასევე გაკუშიკაიკანის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრებზე განიხილეს. აღსანიშნავია, რომ გაკუშიკაიკანი 1928 წელს შექმნილი შვიდი ეროვნული უნივერსიტეტის (ტოკიოს, ჰოკაიდოს, ტოპოკუს, ნაგოიას, კიოტოს, ოსაკას, კიუშუს უნივერსიტეტები) გაერთიანებაა, რომლის ფარგლებშიც, სხვადასხვა სახის მასშტაბური ღონისძიება იმართება.

იაპონიაში ქართული ექსპოზიციის „საქართველო - ღვინის აკვანი“ გამართვის შესახებ გადაწყვეტილებას მხარეები უხლოეს მომავალში მიიღებენ.

სპეციალურად ჩამოსხმული ქართული ღვინო, გამარჯვების აღსანიშნავად

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველი დავით ტყემალაძე და ასოციაციის „ქართული ღვინო“ აღმასრულებელი დირექტორი თინა კვბელი წარმატებით მოასპარევე ქართველ სუმოსტებს ლევან გორგაძეს (ტორინოში) და თეიმურაზ ჯუღელს (გაგამარუ) შეხვდნენ. შეხვედრას იაპონიაში

საქართველოს სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი, ლევან ცინცაძე დაესწრო.

2018 წელს, სუმოს ისტორიაში პირველად ქართველი სპორტსმენი ლევან გორგაძე, იგივე ტორინოში, იმპერატორის თასის მფლობელი გახდა. ლევან გორგაძის გამარჯვება, საქართველოს მიმართ იაპონელი ხალხის ინტერესს კიდევ უფრო ზრდის და არაერთი მიმართულებით თანამშრომლობის კიდევ ერთი ხელშეწყობი ფაქტორია.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველმა, დავით ტყემალაძემ, საქართველოს ღვინის ეროვნული სააგენტოსგან საჩუქრად ლევან გორგაძეს 5-ლიტრიანი ბოთლში, სპეციალურად გამარჯვების აღსანიშნავად ჩამოსხმული საფერავი გადასცა.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია ფუკუოკაში

იაპონიის საპორტო ქალაქ ფუკუოკაში, რომელიც ითვლება ქვეყნის მნიშვნელოვან ინდუსტრიულ ცენტრად, ქართული ღვინის მასშტაბური პრეზენტაცია გაიმართა. ღონისძიების ორგანიზატორი ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანია Red Bridge-ის ხელმძღვანელი, ღვინის მაგისტრი კენიჩი ოჰაში იყო. ქართული ღვინის დეგუსტაციას ასევე იაპონელი ტოპ-სომელიე პირში იშიდა უძღვებოდა.

დეგუსტაცია-სემინარს 100-მდე ღვინის პროფესიონალი დაესწრო: სომელიე, ღვინის იმპორტიორი, სასტუმროებისა და რესტორნების წარმომადგენელი.

სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ დაეგემოვნებინათ შემდეგი კომპანიების ღვინოები: „შატო მუხრანი“ (რქაწითელი სუპერიორი), „შალაურის ღვინის მარანი“ (რქაწითელი, მწვანე), „შუმი“ (ხაზი „იბერიული“ - მწვანე, მუკუზანი), „გიუანი“ (საფერავი ბარელი) და „ორგო“ (საფერავი).

ქართული ღვინის წარდგენის მიზანი იყო იაპონიის ბაზარზე ქართული ღვინის ცნობადობის

გამრდა, შემდგომში ექსპორტის ზრდის მიზნით. პრეზენტაციის მონაწილე რამდენიმე სტუმარმა იმ დღესვე გამოხატა მზადყოფნა, ჩართოს ქართული ღვინო მათი რესტორნების მენიუში.

იაპონია ქართული ღვინის ერთ-ერთი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც მიმდინარე წლის 4 თვის მონაცემებით ექსპორტირებულია 73 ათასზე მეტი ბოთლი ღვინო, რაც 139%-ით აღემატება გასული წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს.

საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის 100 წლის იუბილის აღსანიშნავად ბრაზილიის ფოსტამ ახალი საფოსტო მარკა გამოსცა.

მარკაზე გამოსახულია საქართველოში აღმოჩენილი უძველესი ქვევრი და განთავსებულია შემდეგი წარწერები: „საქართველო ღვინის აკვანი“ და „საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის დაარსების 100 წლის იუბილე“.

საგარეო უწყების ცნობით, აღნიშნული მარკა ხელს შეუწყობს საქართველოს ცნობადობის ამაღლებას და საქართველოს, როგორც ღვინის სამშობლოს დამკვიდრებას არა მარტო ბრაზილიაში, არამედ პორტუგალიურენოვან სამყაროშიც.

საქართველოსადმი მიძღვნილი საფოსტო მარკის გამოცემა ბრაზილიაში საქართველოს საელჩოს აქტიური მონაწილეობით გახდა შესაძლებელი.

საგარეო საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციით, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დაარსების 100 წლის იუბილის ფარგლებში, ბრაზილიაში ასევე მოეწყობა ქართული კვირეული, რომლის ფარგლებშიც გაიმართება გამოფენა ქართული ანბანის სამი სახეობის შესახებ და მოეწყობა ქართული კულინარიის მასტერკლასები.

2018 წლის 4 თვეში ქართული ღვინის ექსპორტი 36%-ით გაიზარდა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მონაცემებით, 2018 წლის იანვარ-აპრილში, საქართველოდან მსოფლიოს 43 ქვეყანაში 25 მლნ ბოთლი ღვინის (0,75 ლ) ექსპორტი განხორციელდა, რაც 36%-ით აღემატება 2017 წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. სულ ექსპორტირებულია 59,2 მლნ-მდე აშშ დოლარის ღირებულების ღვინო, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს

ბელტან შედარებით 43% შეადგინა. ექსპორტის მატება დაფიქსირდა როგორც ევროპის, ისე აშშ-ს, აზიისა და ტრადიციული ბაზრების მიმართულებით: იაპონია - 139% (73122), ჩეხეთი - 90%(21288), დიდი ბრიტანეთი - 89% (40740), ყაზახეთი - 84% (1108938), ნიდერლანდები - 83% (29793), სამხრეთ კორეა 76% (31380), ბელარუსი - 75%

(321258), გერმანია - 66% (241540), ლიტვა - 51% (172020), რუსეთი - 47% (16246021), ლატვია - 32% (526380), უკრაინა - 27% (2389280), პოლონეთი - 24% (1012774), ესტონეთი - 19% (1858926), აშშ - 4% (105568) და სხვა.

ექსპორტიორი ქვეყნების პირველი ხუთეულია: რუსეთი (16246021), უკრაინა (2389280), ჩინეთი (1802792), ყაზახეთი (1108938) და პოლონეთი (1012774).

საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა მოცულობის ღვინის ექსპორტი 147-მა კომპანიამ განახორციელა.

ამასთან, იანვარ-აპრილში საქართველოდან მსოფლიოს 18 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 5 მლნ ბოთლი (0,5 ლ) ბრენდი, რაც 17%-ით აღემატება გასული წლის 4 თვის მონაცემებს.

საანგარიშო პერიოდში საქართველოდან მსოფლიოს 20 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 84 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ჭაჭა, ზრდამ შეადგინა 32%.

სულ, ღვინის, ბრენდის, საბრენდე სპირტისა და ჩამოსახმელი ღვინის ექსპორტით მიღებულმა შემოსავლებმა 96,5 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია, რაც 28%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი - საქართველოში შექმნილი პირველი ეროვნული პარკია. იგი 1995 წელს დაარსდა. გამოირჩევა უნიკალური და იშვიათი ცხოველთა და მცენარეთა სახეობებით, ტყეების მნიშვნელოვანი ნაწილი ხელუხლებელ მდგომარეობაშია შემორჩენილი. მისი საერთო ფართობი 107,083 ჰა-ს შეადგენს, რაც საქართველოს ტერიტორიის 1%-ზე მეტია.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ბიომრავალფეროვნება

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი კავკასიის ეკორეგიონის ცენტრში მდებარეობს. ეკორეგიონი ჩართულია მსოფლიო ბუნების დაცვის ფონდის 35 პრიორიტეტულ ეკორეგიონსა და საერთაშორისო კონსერვაციის 34 ცხელი წერტილის ნუსხაში. ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიები კავკასიისა და ანატოლიის ცხელი წერტილების ზღვარზეა განლაგებული.

პარკის ტერიტორია მდიდარია რელიქტური, ენდემური, იშვიათი ფლორისა და ფუნის მონყვლადი სახეობებით. ტერიტორიაზე 64 სახეობის ძუძუმწოვარია აღრიცხული, რომელთაგან 11 კავკასიის ენდემია, ხოლო 8 სახეობა - საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შესული. ამ ტერიტორიაზე 217 სახეობის გადამფრენი და მოზინდრე ფრინველი გვხვდება, მათგან 13 სახეობა საქართველოს „წითელ ნუსხას“ განეკუთვნება.

ფლორა

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მცენარეული საფარის მრავალფეროვნება განპირობებულია განსხვავებული ბოტანიკურ-გეოგრაფიული (კოლხური, ცენტრალური კავკასიური, მცირეაზიური და წინააზიურის საზღვარზე) მდებარეობით. პარკის ტერიტორიის 75 % შერეული ხელუხლებელი ტყეებით არის დაფარული. აქ გავრცელებულია უნიკალური, რელიქტური კოლხური ტყეების ფრაგმენტები. დაცულ ტერიტორიაზე წმინდა ნაძვნარის, სოჭნარის და ფიჭვნარის მასივებია თავმოყრილი. ტყის ეს მონაკვეთები ზღვის დონიდან 1400-1800 მ-ის ფარგლებშია გავრცელებული. ფართოფოთლოვანებიდან ქვედა სარტყელში ქართული მუხა და რცხილა ჭარბობს, ზედა სარტყელში - წიფელი; ხშირია საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი ნაბლი. მერქნიანი სახეობები სხვადასხვა სარტყლებსა და ჰაბიტატებში მრავალგვარ კომბინაციებს ქმნიან. გვხვდება შერეული ტყეებიც: ნაძვნარ-სოჭნარი, ფიჭვნარ-ნაძვნარი,

წიფლნარ-რცხილნარი, ნაბლნარ-წიფლნარი და სხვ. ამ სარტყელში გავრცელებულია იფანი (*Fraxinus excelsior*), ცირცელი (*Sorbus torminalis*), ნევერჩხალი (*Acer laetum*, *A. camp-estre*), იშვიათად ჰირკანული ნევერჩხალი (*A. hyrcanum*) და სუბალპური ტანბრეცილი არყნარიც. პარკის ტყეების სუბტროპიკული ქვეტყე მრავლად შეიცავს ტიპური კოლხური ლანდშაფტისათვის დამახასიათებელ მარადმწვანე მცენარეებს: შქერი, იელი, წყავი, ჭყორი, ასევე კოლხური სურო და სხვ.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში გავრცელებულ მცენარეთა სახეობა 1,200-ს აღემატება.

საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილ ხემცენარეთა სახეობებიდან, ნაბლის გარდა, გვხვდება უხრავი (*Ostrya carpinifolia*), ჯონჯოლი (*Staphylea colchica*), აღმოსავლური მუხა (*Quercus macranthera*) და შიშველი თელადუმა (*Ulmus glabra*).

რელიქტური სახეობებიდან აღსანიშნავია-იმერული ხეჭრელი, უთხოვარი, პონტოური, კავკასიური დეკა, წყავი, ბაძგი, კოლხური სურო და სხვ. კავკასიის ენდემური სახეობები: აღმოსავლური ნაძვი, კავკასიური სოჭი და კავკასიური ფიჭვი.

ფაუნა

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი გამოირჩევა მრავალფეროვანი ფაუნით. აქ 64 სახეობის ძუძუმწოვარია აღრიცხული, საიდანაც 11 კავკასიის ენდემია, ხოლო 8 სახეობა საქართველოს „წითელ ნუსხაშია“ შესული. აქ წარმოდგენილი ცხოველთა სამყაროს ძირითადი სახეობებიდან აღსანიშნავია: კეთილშობილი ირემი, არჩვი, შველი, მურა დათვი, მგელი, ფოცხვერი. ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ტყეში ასევე ბინადრობს: გარეული ღორი, შველი, მგელი, ტყის კატა. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში აღრიცხულია ღამურების 20 სახეობა.

პარკში 217 სახეობის გადამფრენი და მოზიდარი ფრინველი გვხვდება, მათგან 13 სახეობა საქართველოს „წითელ ნუსხაშია“ შეტანილი.

პარკის ტერიტორიაზე მნიშვნელოვანი ჰაბიტატებია როჭო (*Tetrao mlkosiewiczii*) და კასპიური შურთხი (*Tetraogalus caucasicus*).

დაცული ტერიტორიის ტენიან ტყეებში რეპტილების 30 სახეობა ბინადრობს, რომელთაგან 3 - დასავლეთ კავკასიის ენდემია და 2 სახეობა საქართველოს „წითელ ნუსხაშია“ შეტანილი.

მთის მდინარეებში შენარჩუნებულია მდინარის კალმხის (*Salmo fario trutta*) მრავალრიცხოვანი პოპულაცია.

საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი იშვიათი და გადაშენების წინაშე მყოფი, სახეობებიდან დაცულ ტერიტორიებზე შენარჩუნებულია მსხვილი ძუძუმწოვრების ისეთი სახეობები და ქვესახეობები, როგორცაა: კავკასიური კეთილშობილი ირემი, მურა დათვი, ფოცხვერი, კავკასიური არჩვი, ევროპული მაჩქათელა, გიგანტური მელამურა, კავკასიური ციფვი, და სხვ. ფრინველებიდან კი: თეთრკუდა არწივი, სვაი, მთის არწივი, ქორცქვიტა, ველის კაკაჩა, კასპიური შურთხი, კავკასიური როჭო და სხვ.

ენდემური სახეობები: კავკასიური სალამანდრა, კავკასიური ჯვარულა, აჭარული ხვლიკი, კავკასიური გველგესლა და სხვ.

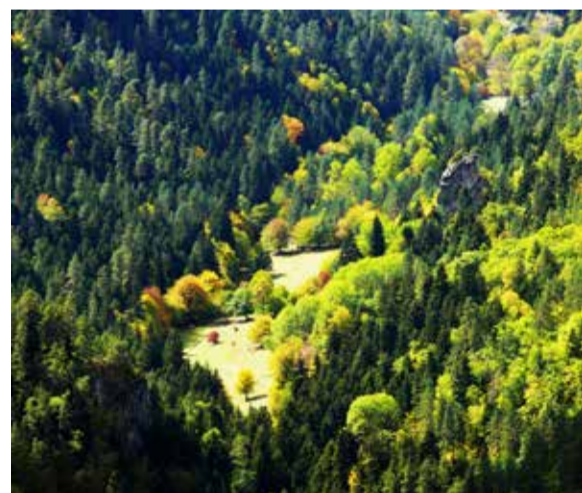

პარკის ადმინისტრაცია ოთხი სხვადასხვა კატეგორიის დაცულ ტერიტორიას მოიცავს:

- ბორჯომის ნაკრძალს
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკს
- ქცია-ტაბანყურის აღკვეთილს
- ნეძვის აღკვეთილს
- გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლს

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტურისტული მარშრუტების ქსელი ერთი და მრავალდღიანი ლაშქრობების საშუალებას იძლევა. ბილიკები მარკირებული და კეთილმოწყობილია. მონყობილია ტურისტული თავშესაფრები, საპიკნიკე და საკემპინგე ადგილები. ასევე გამოყოფილია ადგილები ცეცხლის დასანთებად. ეროვნული პარკი ვიზიტორებს სალაშქრო, საცხენოსნო, ველო, თოვლის ფეხსაცმელების კულტურულ და საგანმანათლებლო ტურებს თავაზობს. პარკში 12 ტურისტული ბილიკია მონყობილი.

სარეველ მცენარეების გამოყენება მცენარეთა დაცვაში

უკანასკნელ წლებში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მცენარეთა დაცვის ხალხური საშუალებების გამოყენებას, კერძოდ, შხამიანი სარეველა მცენარეების გამოყენებას. ცნობილია, რომ მცენარეთა სამყაროს საერთო რიცხოვნობის დაახლოებით 2%-მდე შხამიანი მცენარეა, ისინი შეიცავენ ისეთ ტოქსიკურ ნივთიერებებს, როგორცაა: ალკალოიდები, გლიკოზიდები, საპონინები და სხვა. მცენარეულ შხამებს ადამიანი უსსოვარი დროიდან იყენებდა. არსებობს მონაცემები იმის შესახებ, რომ ჰიმალაის მთებში დასახლებული უძველესი ტომები სპილოებსა და დათვებზე ნადირობისას, ასევე, მტერთან საბრძოლველად, ტილტისაგან მიღებული შხამით მოწამლულ ისრებს იყენებდნენ. დროთა განმავლობაში ყურადღება მიაქცევს მცენარეული შხამების გამოყენებას სამკურნალო მიზნებისთვის და სოფლის მეურნეობაში - სხვადასხვა მავნე ორგანიზმებისაგან მცენარეების დასაცავად.

ქვემოთ წარმოგიდგინებ ზოგიერთი სარეველა მცენარის მოკლე დახასიათებას, რომლებიც ხასიათდება პესტიციდური აქტივობით და გამოიყენება მავნე ორგანიზმების წინააღმდეგ.

აბზინდ - ARTEMISIA ABSINTHIUM L.

მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარდერძა; ღერო - სწორმდგომი, 1 მ სიმაღლის, მოვერცხლისფრო-ნაცრისფერი; ფოთლები - ფრთისებრდანაკვთული; ყვავილედი - კალათა, სფეროსებური, 2,5-3,5 მმ დიამეტრით, ყვავილი ყვითელი, წვრილი, მილისებური, ყვავილობს ივნის-ივლისში. ახასიათებს სპეციფიკური სუნი და მწარე გემო. თესლურა ყავისფერი, მოგრძო ცილინდრული, 1 მმ, თესლი მწიფდება აგვისტო-სექტემბერში. აბზინდას ახასიათებს ინსექტოაკარიციდული აქტივობა, მისი ნახარში მცენარეთა დაცვაში გამოიყენება ფოთლომდრძნელ მანველებთან საბრძოლველად.

გაზი ანელი (დიდგულა) - SAMBUCUS NIGRA L.

ბუჩქისებური, შხამიანი მცენარეა; ფესვი - ძლიერი, ფუნჯა, 20 სმ-მდე; ღერო დატოტვილი, 2-6 მ სიმაღლის, იშვიათად 10 მ-მდე, ქერქი გამერქნებულია, გულგული - რბილი, ფორთვანი, თეთრი; ფოთლები - მოპირდაპირედ განლაგებული, კვერცხისებური, დიდი ზომის (10-30 სმ), მოკლე ყუნით, ზემოდან - მუქი, ქვემოდან - ღია მწვანე, სპეციფიკური სუნით; ყვავილები მოყვითალო თეთრი, შეკრული ფარად, დიამეტრით 5-8 მმ, ყვავილობს მაის - ივნისში. ნაყოფი - მოშავო იასამნისფერი, სფეროსებური, წვნიანი კენკრისმაგვარი, დიამეტრით 5-7 მმ, მწიფდება აგვისტო - სექტემბერში. ანელი გამოიყენება მცენარეთა მავნელების წინააღმდეგ, კერძოდ, მისი სუნი აფრთხობს თავისებურ მღრღნელებს, ნაყენი ეფექტურია ბუგრების წინააღმდეგ.

გვირილა ნიოელი - PYRETHRUM ROSEUM M.B.P. CERNEUM M.B.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან; ფესურა - მხოხავი, რომლიდანაც გამოდის მრავალი ნაკლებად დატოტვილი ღერო, 30-70 სმ სიმაღლის; ღეროს წვერზე ყვავილედი მსხვილკალათა ყვავილედად არის შეკრებილი; კალათაში ნაპირა ყვავილედი მამრობითია, ენისებრი და წითელი, ცენტრისაკენ მოთავსებული ყვავილები ლულისებრი და ორსქესიანია, ყვავილობს ივნის-ივლისში; ნაყოფი - მოგრძო თესლურას წარმოადგენს. მცენარე ინსექტოაკარიციდული აქტივობით ხასიათდება.

გვირილა დალბესიური - PYRETHRUM CINERARIAEFOLIUM TREV.

მრავალწლიანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარდერძა, ძლიერი, 3 მ-მდე სიგრძის; ღერო - სწორი, დაღარული, მრავალრიცხოვანი, 70-80 სმ სიმაღლის; ფოთლები - ორჯერ, სამჯერ ფრთისებრდანაკვთული, შებუსული, მორიგეობით განლაგებული; ყვავილედი - კალათა, მოთეთრო, დიამეტრით 5-6 სმ; ნაყოფი - ვიწრო, მუქი ყვითელი თესლურა, სიგრძე 5 მმ, სიგანე 1 მმ. მცენარეს აქვს ინსექტოაკარიციდული მოქმედება.

დიყი - HERACLEUM DISSECTUM L.

მრავალწლიანი, მსხვილბალახოვანი მცენარეა ქოლგოსანთა ოჯახიდან, დაფარულია უხეში ბუსუსებით. ფესვი - მთავარდერძა, ვრცელდება 2 მ-მდე; ღერო - მსხვილი, დაღარული; ფოთლები - ღეროს ძირში გრძელყუნწიანი და ფრთისებრ დანაკვთული, ზედა ფოთლები ზოგჯერ მარტივია; ყვავილი - თეთრი, მსხვილი, დიამეტრით 50-80 სმ; ნაყოფი - უკუკვერცხისებური, ორნაწილიანი თესლურა, სიგრძე 10-12 მმ, სიგანე 8 მმ, მომწიფებისას ორ ნაწილად იყოფა. დიყის ნაყენს იყენებენ ბუგრებისა და სხვა მწუნწავი მავნელების წინააღმდეგ.

დურღენი - ANABASIS APHYLLA L.

დურღენი მიეკუთვნება ნაცარქათამასებრთა ოჯახს, ძლიერ შხამიანი მცენარეა, შეიცავს ალკალოიდებს; ნახევრადბუჩქია, 70 სმ სიმაღლის; ფესურა სქელი, ფესვები - მთავარდერძა; ტოტი დანაწევრებულია, დატოტვილი; ფოთლები მოკლე ქერცლის სახით; ყვავილები ტოტის ბოლოზეა შეკრებილი (თავთავისებრი ყვავილედის სახით); ნაყოფი წყლიანი, მრგვალი, გვერდებიდან შეკვლეტილი, ერთთესლიანი; გამოიყენება ჩრჩილის, ბუგრების, ტკიპების, ბაღინჯოების წინააღმდეგ.

დეზურა მალაღი - DELPHINIUM ELATUM L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ბაისებრთა ოჯახიდან; ფესურა - მოკლე, ფუნჯა, მონაცრისფრო-მოყავისფრო; ღერო - მარტივი, სწორი, დადარული, 1-4 მ-მდე; ფოთლები - მომრგვალო ან მომრგვალო-გულისებრი, მორიგეობით განლაგებული; ყვავილედ - მტევანი, ფუნჯისებრი, ყვავილები - ცისფერი, ყვავილობს ივნის-აგვისტოში; ნაყოფი - ფოთლურა, თესლი პატარა, ყავისფერი, მბრწყინავი, სამკუთხა, სიგრძე 2,5 მმ, მწიფდება აგვისტო-სექტემბერში. დეზურა მაღალი გამოიყენება ადამიანისა და შინაური ცხოველების ექტოპარაზიტების, ბუზებისა და ტარაკების, სხვადასხვა მავნებლების წინააღმდეგ.

კონიო - CONIUM MACULATUM L.

ორწლიანი, ბალახოვანი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ქოლგოსანთა ოჯახიდან; ფესვი თითისტარისებრი, მოთეთრო; ღერო დატოტვილი, შეუბუსავი, 60-180 სმ სიმაღლის; ფოთლები მორიგეობით განლაგებული, ყუნწიანი, სამმაგად ფრთისებრდრანაკვეთული; ყვავილები თეთრი წვრილი, შეკრული ქოლგად, 12-20 სხვიით, ყვავილობს ივნის - ივლისში. ნაყოფი - მომრგვალო ან კვერცხისებრი, ღია ყავისფერი, ორთესლიანი, გვერდიდან ოდნავ შეჭყლეტილი, ხუთი წახნაგით, მწიფდება აგვისტო - სექტემბერში; თესლურა დანაოჭებული ზედაპირით, ღია ყავისფერი, ყვითელი, მწვანე, სიგრძე 3-3,75მმ, სიგანე 1,25-2 მმ, ერთ მცენარეზე ვითარდება 15 ათასი თესლი. კონიოს ნაყენი გამოიყენება მცენარეთა დაცვაში, ხოჭოების, ხერხიების წინააღმდეგ.

კომხუჭი - ACORUS CALAMUS L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა იუკასებრთა ოჯახიდან; იზრდება ჭაობებში, მდინარისა და ტბის ნაპირებზე, ნესტიან ადგილებში, უმთავრესად მღვის პირას. ფესურა - მსხვილი, პორიზონტალური, გრძელი, მხოხავი, გარედან რუხი ან მომწვანო, შიგნით კი - თეთრი; ღერო - 60-100 სმ სიმაღლის, სამწახნაგოვანი, ცალ მხარეზე ღარიანი; ფოთლები - ხაზურა, ხასიათდება მკვეთრად გამოსახული შუა ძარღვით; ყვავილედ - ტაროს ფორმის, 4-12 სმ სიგრძის, ცილინდრული ან კონუსური, ბოლოში შევიწროებული და განზე გადახრილი, ყვავილები - მომწვანო-ყვითელი, ყვავილობს მაის-ივლისში; ნაყოფი - მრავალთესლიანი, ტყავისებრი, მშრალი, მოგრძო ფორმის კენკრა, წითელი ან მწვანე ფერის; კოთხუჯის ფესვები ტოქსიკურად მოქმედებენ თუთის აბრეშუმხვევიას კვერცხებსა და მატლებზე, ფესურებისგან დამზადებული ფხვნილი ტოქსიკურია ბუზების, კოლოების და ზოგიერთი ტკიპას წინააღმდეგ.

მთის ლანძლი - ALLIUM VICTORIALIS L.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა შროშანისებრთა ოჯახიდან, სიმაღლით 30-70 სმ-ს აღწევს, ნივრის მძაფრი სუნი აქვს; ბოლქვები - კონუსისმაგვარი საცრისებრი ბოჭკოების გარსშია გახვეული; ღერო - სწორი, უფოთლო, სამწახნაგოვანი, ძირში ფოთლებითაა შემოხვეული; ფოთლები - ლანცეტა ან ელიფსურია, 10-20 სმ სიგრძის და 2-8 სმ სიგანის, ფუძისკენ ვიწროვდება და ყუნწად იქცევა; ყვავილედ - მრგვალი ან ნახევრად მრგვალი ფორმისაა, ყვავილები მოთეთრო-მომწვანოა; ყვავილობს ივნის-ივლისში ან უფრო გვიან (იმის მიხედვით, თუ როდის დადგება გაზაფხული) ნაყოფი - სადგულიანი კოლოფია, თესლი მრგვალი, თითქმის შავი ფერის, მწიფდება ივლის-აგვისტოში. ნაყენი ეფექტურია ბუზების, პომიდორის ფიტოფტოროზის წინააღმდეგ.

ორმზანდი - ARCTIUM LAPPA L.

ორწლიანი ბალახოვანი სარეველაა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარდერძა, ხორცოვანი, 60 სმ-მდე; ღერო - სწორმდგომი, 60-180 სმ სიმაღლის; ფოთლები - დიდი, გულისებრი, მორიგეობით, მარტივი, ყუნწიანი; ყვავილედ - კალათა, 2,5-3 სმ დიამეტრის, ყვავილები მილისებრი, იასამნისფერი, ყვავილობს ივლის-აგვისტოში, ნაყოფი მწიფდება აგვისტო-სექტემბერში. თესლურა - მოგრძო, დადარული, შიშველი, მოკლე ქორით, ჭიპი მრგვალი, ყავისფერი, სიგრძე 4-6 მმ, სიგანე 2-2,5 მმ. ოროვანდის ნაყენი გამოიყენება სხვადასხვა მწერების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

მთის ჩაღუნა - DRYOPTERIS FILIX MAS (L.) SCHOTT.

გვიმრასებრთა ოჯახის წარმომადგენელია; 1 მ-დე სიმაღლის სპოროვანი, ფესურიანი, მრავალწლიანი მცენარეა, ფესურა კარგად აქვს განვითარებული და ძველი ფოთლების ყუნწების ძირებსა და მრავალ თხელშრიან ქერქშია გახვეული, მიწის ზემოთ განვითარებული ღერო არ გააჩნია; ფოთლები დიდი ზომის, კენტფრთართული, ფესვის ყელთა ჯგუფურადაა შეკრებილი, ახალგაზრდა ფოთლები სპირალურადაა დახვეული და ზრდისას თანდათან სწორდება, ძლიერ შხამიანი მცენარეა; მცენარეთა დაცვაში გამოიყენება ნემატოდების წინააღმდეგ.

უცუნა ლამაზი - COLCHICUM SPECIOSUM STEV.

მრავალწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა შროშანისებრთა ოჯახიდან, 20-60 სმ სიმაღლის; ბოლქვი - მოგრძო, 5 სმ სიგრძის, დიამეტრით 3-4 სმ; 4-5 ფოთლი მსხვილია და წაგრძელებული; ყვავილი მსხვილი, მოვარდისფრო, იშვიათად თეთრი, უსუნო, ყვავილობს აგვისტო-სექტემბერში; ნაყოფი - სამად გაყოფილი კოლოფია, ელიფსური, 3 სმ სიგრძის, თესლი მრგვალია, ყავისფერი, 2-3 სმ დიამეტრის, მწიფდება ივნისში, ერთი ტუბერბოლქვიდან 1-3 ყვავილი ამოდის, ყვავილსაფრის მილი ძალიან გრძელია, მისი ფუძე ტუბერბოლქვი დაფარული. მცენარის გამონაწერი გამოიყენება მწუნავი მავნებლების წინააღმდეგ.

